להם שני צירים אחד למעלה (לז) ואחר למטה אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו (לח) שמא יתקע אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון (לט) ק אבל כשיצא העליון אסור (ו) אפי' לדוחקו ולהחזירו למקומו : **ו** ר מטה (מ) של פרקים (מא) אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת (מב) ש ואם היא * (דרכה להיות) רפויה מותר לכתחלה (ובלבד (מג) שלא יהדק) (מד) ת כוס של פרקים מותר (מה) לפרקו ולהחזירו בשבת (מו) א ויש מי שאומר (ז) (מז) שדין הכוס כדין המטה. הגה ואם דרכו (מח) להיות מהודק אע"ג דעכשיו רפוי אסור (מיימוני פכ"ה והגהות אשיר"י וכל בו וכן נראה דברי הטור) : **ז** ב קורה שנשברה מותר לסמכה (ח) בארוכות המטה (מט) שהם כלי לא כדי שתעלה דא"כ הוי ליה בונה אלא כדי שלא תרד יותר ג והוא שיהיו רפוים שיוכל ליטלם כשירצה אבל (נ) אם מהדקם שם אסור : **ח** ד ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור (נא) להחזירו למקומו. ולהניח אותו צד השמוט על ספסל אחר

באר הגולה

ק הרא"ש נסתפק בזה והטור פסק לחומרא וכתב ה"ה בפכ"ב שכן נראה מדברי רמב"ם ר שבת מ"ז ש שם וכרשב"ג בברייתא ת טור לדעתו ור' ירוחם בשם ר' פרץ בס"ד א טור בשם מהר"ם מרוטנבורג והכלבו בסוף הלכות שבת

ב שבת קנ"א במשנה ג שם מ"ג כדמפרש לה רב הונא ורמב"ם בפכ"ה ד ב"י מדברי תרומת הדשן סימן ס"א

באר היטב

עשוי לכניסה ויציאה תדיר והרמב"ם מיקל עפי מ"א : (ו) אפילו. מזה יש ללמוד דיש למחות מה שנוהגים בסעודות לסלק החלון על ידי אינו יהודי בשבת וזה איסור גדול כיון שהישראל חייב חטאת אסור באינו יהודי משום שבות וכ"ש אותן שלוקחין הקווטירי"ן מן החלונות ואפילו ישראלים רגילים לעשות כן ואינם יודעים שיש בזה חיוב חטאת ט"ז : (ז) שדין. וה"ה הטעגד"ר שבבהכ"נ שמניחים עליו ספרים אגודה. וכתב המ"א דכוסות שלנו העשוי בחריצים סביב ומהודקים בחוזק לכ"ע אסור וכתב ב"י דרפוי ואינו רפוי ג"כ אסור. ומשמע מפוסקים דכל הכלים האלו שרי לטלטלן ולא גזרו אלא במנורה שדרכה להתפרק כמ"ש בסי' רע"ט וה"ה כל כיוצא בו אבל דבר שאין דרכו להתפרק שרי בטלטול. וכתב ט"ז הכוסות של בדיל שיש לנו שיש בה שרוי"ף מאחר שעיקר תשמישו ע"י פירוק תמיד לא מיקרי גמר מלאכה אפילו אם הוא תוקע בחוזק השרוי"ף ע"ש : (ח) בארוכות. ועץ בעלמא אעפ"י שהוכן לטלטל

משנה ברורה

(כד) אף בלוח אחד כיון שיש לו אסקופה והוא עשוי לכניסה ויציאה תדיר : (לז) ואחד למטה. ויש חור במפתן שהציר נכנס לתוכו וכנגדו יש למעלה חור אחד שהציר העליון הוא בתוך החור : (לח) שמא יתקע. בחוזק בסכין וביתדות שלא יוכל עוד לצאת משם והוי מכה בפטיש (כה) ואפילו היכי שהחור הוא באמצע פתח התיבה דלא שייך למגזר כ"כ שמא יתקע אפ"ה אסור דגזרינן באמצע אטו מן הצד (כו) ואפילו בצירים שלנו שהם מברזל אסור להחזיר דלתי הכלים דגזרינן שמא יראה שהציר אינו תקוע יפה ויחבר אותו במסמרים : (לט) אבל כשיצא העליון. דעי"ז הוא נופל לגמרי (כז) גם הדחיקה אסור כמו חזרה : (מ) של פרקים. היינו שעשויה פרקים פרקים בשביל בעלי אומנות שיוכלו לשאת אתם בדרך וכשבאין על מקומם מחזירין פרקיה יחד ומושיבין אותה : (מא) אסור וכו'. גזרה שמא יתקע ביתדות ומסמרים דהוי גמר מלאכה וחייב משום מכה בפטיש (כח) וי"א דכיון שעושה בזה כלי גמור חייב משום בונה ועיין בסימן שי"ד ס"א ובהגר"א שם : (מב) ואם היא דרכה וכו'. דשוב אין לחוש כלל שמא יבוא לתקוע : (מג) שלא יהדק. ורפוי ואינו רפוי (כט) אסור : (מד) וכוס של פרקים. שיש כוס שמפרקין אותו מעל רגלו : (מה) לפרקו ולהחזירו. כשהוא (ל) רפוי והטעם דאין דרך להדק כ"כ בחוזק שיהיה חשוב כמו תקיעה וע"כ אין לחוש שמא יתקע והיש מי שאומר ס"ל כיון דעכ"פ דרך להדק (לא) גם ברפוי אסור כמו במטה של פרקים. כתב המ"א דכוסות שלנו העשויים בחריצים סביב [כמו אלו שיש שרוי"ף סמוך לרגלם] ומהודקים בחוזק (לב) לכו"ע אסור וכיסוי הכלים אפילו אם עשויים כך שרי דהתם אין עשויים לקיום רק לפותחן ולסוגרן תמיד וכ"כ הט"ז (לג) ואפילו הכלים שאסור לפורקן ולהחזירן מ"מ לטלטלן שרי ולא גזרו אלא במנורה שדרכה להתפרק כמש"כ ס"ס רע"ט וכל כיוצא בו אבל דבר שאין דרכו להתפרק שרי בטלטול : (מו) ויש מי שאומר וכו'. ולכתחלה יש להחמיר כדעה זו אך אם הוא לצורך שבת יש לסמוך אדעה ראשונה [אחרונים] : (מז) שדין הכוס. וה"ה (לד) הטעגד"ר שבבהכ"נ שמונחים עליו ספרים אם הוא של פרקים : (מח) להיות מהודק. ר"ל להיות (לה) מהודק ותקוע בחוזק שבזה אף הטור דהוא דעה ראשונה מודה דאסור : (מט) שהם כלי. ואם אינו כלי רק עץ בעלמא (לו) כמו מקל אע"פ שמוכן הוא לטלטל מ"מ אסור לסמכו תחת הקורה דדמי לבונה כ"כ מ"א אבל הא"ר ותו"ש חולקים עליו ומתירים בכל דבר ששם כלי עליו לענין טלטול כיון שהוא עושה רק כדי שלא תרד יותר (לז) ועיין בפמ"ג : (נ) אם מהדקם וכו'. הטעם דמבטל כלי מהיכנו שאינו יכול שוב ליטלו משם בשבת ואם אינו תחוב בחוזק כ"כ שרי [מ"א וש"א] : (נא) להחזירו למקומו.

ואפילו

באור הלכה

הרב המגיד והוא יחידאה נגד כל הראשונים הנ"ל לענין הלכה וע"כ העתקתי את ביאורם בפירושו : * דרכה להיות רפויה. והיינו שאינו מקפיד אם יתנענע בתוך החור מותר דאין לגזור אלא בדבר שצריך להיות מעמידה בדוחק [כלבו בשם הראב"ד] אבל בסמ"ג איתא דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור עכ"ל המ"א :

שער הציון

כדלת אלמנה שרי אך לפי גרסתנו דגרסי דלת הנגררת והיינו בקורה ואפ"ה אסור א"כ אפשר דאף בעשויה לכניסה ויציאה תדיר ג"כ אסור בדלת אלמנה : (כד) וה"ה לכיסוי באין לה אסקופה ועשויה מלוחות הרבה : (כה) מ"א : (כו) מ"א ושארי אחרונים ועיין במחצית השקל במש"כ בשם התו"ש : (כז) ואם הוא מדאורייתא או מדרבנן תלוי בפלוגתת רש"י ותוספות ע"ש ועיין ברמב"ם פכ"ה הלכה כ"ה : (כח) מ"א : (כט) ב"י מ"א : (ל) כן פירש הט"ז ולישנא דהטור שכתב דברי בכל ענין ל"ע לפי פירושו : (לא) ט"ז : (לב) והיינו אפילו להדקו ברפוי מטעם שמא יהדק בחוזק והנה מלישנא דהמ"א מוכח דכשיהדק בחוזק ע"י השרוי"ף הוא חשוב כמו תוקע ממש וע"כ אסור אפילו להטור בכל גווני ומהט"ז בריש סק"ז משמע דס"ל דאפילו ע"י שרוי"ף בחוזק הוא רק איסור דרבנן וא"כ ממילא לדעה ראשונה דהוא דעת הטור שרי כשמהדקו ברפוי ועיין בספר מאמר מרדכי שמאריך בענין כלי של שרוי"ף ומצדד להקל ומ"מ מסיק דלמעשה יש להחמיר כהמ"א אך בעיקר הדין משמע שם דס"ל דע"י שרוי"ף הוא רק איסור דרבנן בכל גווני ע"ש : (לג) מ"א וא"ר ושלחן ע"ש וש"א : (לד) מ"א בשם אגודה : (לה) דסתם הידוק הלא דדעה ראשונה דהוא הטור ס"ל דשרי ומה שהגיה הרמ"א בריש הסעיף דדוקא בשדרכה להיות רפוים שרי נקט הכי דבזה לכו"ע שרי אבל באמת לדעת הטור אפילו אם דרכה להיות מהודק קצת ג"כ שרי כשעושה רפוי כיון שאין דרך להדקו בחוזק דנגזר משום התקיעה : (לו) פמ"ג : (לז) היינו שהוא מצדד דלדידהו אפילו כשמהדקו שרי כמקל דלא שייך שם ביטול כלי מהיכנו כל שאין שם כלי עליו ולענ"ד דבר חדש